

Секція 2: Актуальні проблеми соціально-педагогічних досліджень

Хома Т. В.
кандидат педагогічних наук,
асистент кафедри фізичного виховання
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
м. Ужгород, Україна

ТЕХНОЛОГІЯ СИТУАТИВНОГО МОДЕЛЮВАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

В Україні на всіх рівнях освіти активно впроваджуються реформи, що вимагають якісної реалізації низки завдань, визначених чинним законодавством. Законом України «Про вищу освіту» сформульовано основні завдання для закладів вищої освіти, окремі з них: «проведення на високому рівні освітньої діяльності, яка забезпечує здобуття особами вищої освіти відповідного ступеня за обраними ними спеціальностями;.. участь у забезпеченні суспільного та економічного розвитку держави через формування людського капіталу; формування особистості шляхом патріотичного, правового, екологічного виховання, утвердження в учасників освітнього процесу моральних цінностей, соціальної активності, громадянської позиції та відповідальності, здорового способу життя, вміння вільно мислити та самоорганізовуватися в сучасних умовах; забезпечення органічного поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової та інноваційної діяльності; збереження та примноження моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства тощо» [1].

Реалізація завдань потребує пошуку методів і форм викладання у закладах вищої освіти. Одним із пріоритетних методів є моделювання ситуацій, що дає змогу активізувати мисленнєву діяльність студентів, набути практичних умінь, певного досвіду, цінностей, які сприяють формуванню професійної компетентності.

Проблема технології ситуативного моделювання, що має місце в процесі підготовки майбутніх фахівців, знайшла відображення у наукових розвідках дослідників: Н. Голуб, Л. Красюк, Л. Мільто, О. Столяренко та інших. Важливим для нашого дослідження є визначення поняття «метод моделювання». Н. Голуб розглядає означений термін, як «ефективний, перспективний і вартий широкого впровадження у навчальний процес, що зумовлено насамперед особистісно орієнтованим, діяльнісним, розвивальним і творчим підходами. Моделювання сприяє активізації пізнавального процесу, корекції знань про явища і процеси, розвиткові уяви, формуванню аналітичного мислення тощо» [2, с.71]. Натомість О. Столяренко під цією дефініцією розуміє «метод пізнавальної й управлінської діяльності, який дозволяє адекватно і цілісно відобразити в модельних уявленнях сутність, найважливіші якості і компоненти системи..., одержати інформацію про її минулий, теперішній і майбутній стан, можливості та умови побудови, функціонування і розвитку» [4].

Моделювання педагогічних ситуацій Л. Красюк трактує, як «створення таких ситуацій-моделей, де реальні об'єкти замінюються символами, а взаєностосунки між учасниками діяльності складаються не природно, вони організовані спеціально під керівництвом викладача, тобто умовно» [3, с. 410].

За Л. Мільто педагогічні ситуації можуть бути різноманітними: запланованими (спеціально змодельованими і організованими вчителем); спонтанними, несподіваними (незалежними від вчителя); за характером взаємодії (узгодженими, спокійними та конфліктними); за часом (епізодичними та довготривалими); за типом (стандартними та оригінальними) [5, с .22].

Таким чином, під поняттям «моделювання педагогічних ситуацій» розуміють один з інноваційних методів, що дає змогу наблизити процес

засвоєння навчального матеріалу до реальних життєвих ситуацій, пов'язаних із майбутньою професійною діяльністю.

У процесі викладання дисципліни «Педагогіка фізичного виховання і спорту» для студентів спеціальності 014 «Середня освіта (фізична культура)» нами добиралися педагогічні ситуації, що відтворювали реально можливе професійне середовище та вимагали прийняття педагогічних рішень. Ураховано завдання навчальної дисципліни, серед яких: оволодіти вміннями обґрунтовувати обрані методи та засоби навчання на уроках фізичного виховання; сформувати практичні уміння і навички щодо педагогічного спілкування та побудови міжособистісних взаємин у фізичному вихованні та спорті; розвивати комунікативні уміння у процесі роботи із здобувачами освіти тощо. Наведемо окремі педагогічні ситуації.

Ситуація 1. Учень 11 класу Сергій – неодноразовий переможець обласного етапу змагань з легкої атлетики. Цього року він одержав перемогу на Всеукраїнських змаганнях. Про його досягнення у спорті Ви, як вчитель фізкультури, хочете розповісти учням класу, де проводите урок. В якій формі Ви це здійсните?

Ситуація 2. Ви вчитель фізичної культури й одночасно класний керівник 9 класу. Перше вересня і Ваш перший робочий день. Від нього залежатиме багато. Що Ви маєте сказати й побажати своїм учням?

Ситуація 3. На уроці в 5 класі учні залюбки долучаються до участі в естафетах. Рухливі ігри до вподоби і дівчатам, і хлопцям. Однак серед учнів є багато лідерів, які хочуть бути капітаном команди. Як Ви вирішите цю дилему? Чи однаковий підхід до такої ситуації можна застосувати в різних класах?

Метод ситуативного моделювання передбачає використання різноманітних дидактичних ігор, зокрема й рольових. Вони сприяють

ініціативності та винахідливості учнів, розвивають уяву, формують креативність, комунікативну компетентність, впливають на становлення моральних та духовних цінностей. У процесі дослідження нами дібрано рольові ігри із завданням для студентів: розробити етапи проведення гри, враховуючи вікові особливості учнів.

Отже, використання технології ситуативного моделювання сприяє формуванню у студентів спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, здатності ефективно організовувати та здійснювати освітній процес, знаходити правильне педагогічне рішення та швидко адаптуватись у майбутній професійній діяльності.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvitu>
2. Голуб Н. Б. Моделювання як метод навчання у вищій школі / Н. Б. Голуб // Вісник Львів. ун-ту., Серія філол., 2010. – Вип. 50. – С.66 –72.
3. Красюк Л. В. Роль моделювання педагогічних ситуацій у професійній підготовці вчителя-класовода / Л. В. Красюк // «Молодий вчений», № 3 (43), березень, 2017 . – С.409-413.
4. Столяренко О. В. Моделювання педагогічної діяльності у підготовці фахівця: навчально-методичний посібник / О. В. Столяренко, О. В. Столяренко. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. – 196 с.
5. Теорія і технологія розв'язання педагогічних задач.: навч. посіб. / Л. О. Мільто. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. – 156 с.